

## Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuollossa 1.1.2026 alkaen järjestettävät eläinlääkäripalvelut

### 1. Järjestämisvastuuseen sisällytettävät eläinlääkäripalvelut

Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuollossa kaikkien eläinlääkintähuoltolain (285/2023) 8 §:n mukaisen luettelon eläinlääkäripalvelujen sisällyttäminen kunnan lakisääteiseen järjestämisvastuuseen on tarpeen riittävän alueellisen saatavuuden, oman palvelutuotannon kokonaisuuden ylläpitämisen sekä muiden eläinlääkintähuoltolaissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaamiseksi.

Järjestämisvastuuseen sisällytettävät 8 §:n mukaiset eläinlääkäripalvelut ja palvelukohtaiset perustelut ovat seuraavat:

1. **Yleistutkimus ja terveydentilan arviointi eläinten terveyden todentamiseksi.** Välttämätön osa muita järjestämisvastuuseen kuuluvia eläinlääkäripalveluita, joten kuuluu aina järjestämisvastuuseen.
2. **Kissojen ja koirien tunnistusmerkintä.** Koiran tunnistusmerkintä on lakisääteinen velvollisuus koirien omistajille, joten on välttämätöntä varmistaa palvelun saatavuus kaikissa tilanteissa. Tunnistusmerkintä on tulossa lakisääteiseksi myös kissoille. Koirien ja kissojen tunnistusmerkintä on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää.
3. **Eläinterveyskäynnit, joista säädetään tarttuvista eläintaudeista sekä tiettyjen eläinterveyttä koskevien säädösten muuttamisesta ja kumoamisesta ("eläinterveyssäännöstö") annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/429 25 artiklassa, sekä elintarviketuotantoa varten pidettävien eläinten pitopaikoissa tehtävät terveydenhuoltokäynnit ja terveydenhuoltosuunnitelmat.** Kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen, sillä eläinterveyskäynnit koskevat tuotantoeläimiä ja toteutetaan pääasiassa osana terveydenhuoltokäyntejä.
4. **Rokotus.** Kansanterveydellisistä syistä on varauduttava ihmisten ja eläinten välillä leviävien tarttuvien tautien (kuten rabies ja leptospiira) ennaltaehkäisyyn nopeasti käynnistettävillä rokotuksilla. Tämän vuoksi palvelun on kuuluttava järjestämisvastuuseen. Rokotukset ovat olennaisia infektioautien ehkäisyssä. Vähentämällä infektioautien esiintymistä edistetään sekä eläinten että ihmisten terveyttä ja hyvinvointia. Kansanterveyttä edistetään rokottamalla eläimiä vaarallisia zoonooseja kuten rabiasta vastaan sekä vähentämällä muiden eläintautilien esiintymistä ja siten mikrobilääkkeiden käyttöä infektioautien ja niiden jälkitautien

hoidossa. Rokottaminen on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden vuoksi on varauduttava tarvittaessa rokottamaan kerralla suuri määrä eläimiä esimerkiksi epidemiatilanteessa, tai laittomasti maahantuotuja eläimiä.

5. **Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet.** Ihmisten ja eläinten välillä leviävät loiset, (muun muassa heisimadot ja suolinkaiset) on voitava estää, palvelun riittävydestä on huolehdittava ja mahdolliseen nopeaan lääkitystarpeen lisääntymiseen on varauduttava sisällyttämällä palvelu järjestämisvastuuseen. Vähentämällä loistautien esiintymistä edistetään eläinten terveyttä ja hyvinvointia koko Suomessa. Tiedot loistaudit ovat zoonooseja, ja siten loisten häädöllä ja ehkäisyllä edistetään myös kansanterveyttä. Loisten häätöön ja ehkäisyyn liittyvät toimenpiteet on sisällytettävä järjestämisvastuuseen, koska muualla laissa järjestäjälle säädettyjen tehtävien asianmukaisen hoidon turvaaminen sitä edellyttää. Eläintautivalmiuden näkökulmasta on varauduttava lääkitsemään kerralla suuri määrä esimerkiksi laittomasti maahantuotuja eläimiä.
6. **Suun terveydenhuoltoon liittyvät välttämättömät perustoimenpiteet tai, jos se on toimenpiteen laajuus tai vaativuus huomioon ottaen tarkoituksenmukaista, jatkohoitoon lähettäminen.** Suun terveydenhuollon kohtuuhintaisten palvelujen riittävyys on varmistettava koko alueella sisällyttämällä nämä järjestämisvastuuseen. Suun ongelmat ovat syynä lukuisiin eläinten hyvinvoinnin rikkomuksiin, ja kohtuuhintaiset peruspalvelut vähentävät hyvinvointiongelmia. Yksityinen toimija voi valita asiakkaansa, joten suun terveydenhuollon järjestäminen on viime sijassa järjestäjän vastuulla. Kunnallisessa eläinlääkintähuollossa tarjottavat suun terveydenhuoltoon liittyvät perustoimenpiteet eivät merkittävästi vaikuta markkinoiden toimintaan.
7. **Sarvien ja sarven aiheiden poistaminen nautoilta ja vuohilta.** Kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.
8. **Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito elintarviketuotantoa varten pidettäville nautoille, sioille, lampaille, vuohille ja poroille.** Kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.
9. **Kastraatio naudalle, sialle, lampaalle, vuohelle, porolle, koiralle ja kissalle sekä sterilisaatio kissalle.** Kuuluu järjestämisvastuuseen aina tuotantoeläinten osalta, ja kohtuuhintaisen palvelun saatavuus on välttämätöntä varmistaa järjestämisvastuuseen sisällyttämällä myös kissojen osalta eläinsuojelullisista syistä (kissapopulaatioiden syntymisen estämiseksi). Kissojen hallitsematon lisääntyminen ja kissan päätyminen kulkukissaksi johtavat eläinten hyvinvointiongelmiin. Lisäksi kissat voivat levittää eläintauteja ja zoonooseja, joista seuraa

riskejä eläinten ja ihmisten terveydelle. Löytöeläinten talteenotto on eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (693/2023) kunnille asetettu velvoite, ja tehostamalla kissojen kastraatioita ja sterilisaatioita vähennetään kuntien kustannuksia löytöeläinten osalta. Koirien kastratio sisällytetään myös järjestämisvastuuseen palvelun saatavuuden varmistamiseksi. Yksityinen toimija voi valita asiakkaansa, joten koiran kastration järjestäminen on viime sijassa järjestäjän vastuulla. Koiran kastratio voi olla välttämätön harvinaisessa tilanteessa, jossa uroskoiran todetaan kantavan *Brucella canis* -bakteeria. *Brucella canis* voi tarttua myös ihmiseen.

10. **Sairaalan eläimen kliininen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi, tavanomaisten näytteiden ottaminen ja pikatestaus tai toimittaminen laboratoriotutkimuksiin eläimen sairauden syyn selvittämiseksi sekä tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkotutkimuksiin.** Kuuluu olennaisena osana kiireelliseen eläinlääkäriinapuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.
11. **Sairaalalle elintarvike- tai turkistuotantoa varten pidettävälle eläimelle tarvittava hoito, jota on mahdollista antaa eläimen pitopaikassa ja johon kuuluu myös nautaeläimen juoksutusmahaleikkaus.** Kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.
12. **Perustasoinen ensiapuluonteinen hoito, jota tarvitaan muulle kuin 11 kohdassa tarkoitetulle eläimelle, johon kuuluvat ruoansulatuskanavan ja virtsateiden häiriöiden konservatiivinen hoito, tulehdus- ja kiputilojen hoito, sokin hoito, metabolisten häiriöiden hoito, haavojen ompelu, muu vastaava enintään vähäisiä kirurgisia toimenpiteitä sisältävä hoito, tavanomaisimpien pienten kotieläinten luunmurtumien immobilisaatio sekä hoitoon liittyvä välttämätön jatkokäsittely tai lääkehoito ja tarvittaessa eläimen lähettäminen jatkohoitoon.** Kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.
13. **Synnytyssapu, johon kuuluvat keisarileikkauksista nautojen, lampaiden, vuohien ja kissojen keisarileikkaus.** Kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.
14. **Eläimen lopetus.** Kuuluu kiireelliseen eläinlääkäriinapuun ja kuuluu lain 9 §:n mukaan aina järjestämisvastuuseen.

Järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen mitoituksessa on otettu huomioon yksityisten eläinlääkäripalvelun tuottajien järjestäjän alueella tarjoamat palvelut. Kiireettömiä eläinlääkäripalveluita on kattavasti tarjolla, mutta sisällyttämällä välttämättömät palvelut järjestämisvastuuseen järjestäjä varmistaa, että palveluita on saatavilla kaikissa tilanteissa ja myös poikkeuksellisissa olosuhteissa.

Järjestämisvastuun taustalla on järjestäjän viimekätinen järjestämisvastuu eläinlääkintähuoltolain 8 §:n mukaisten palvelujen järjestämisessä.

## **2. Eläinlääkintähuoltolain 17 §:n mukaiset täydentävät palvelut**

Eläinlääkintähuoltolain 17 §:ssä säädetään muiden kuin järjestämisvastuuseen kuuluvien eläinlääkäripalvelujen järjestämisestä. Näitä täydentäviä palveluita on Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuollossa tarpeen tarjota laissa järjestäjälle säädettyjen muiden tehtävien hoidon turvaamiseksi ja työn mielekkyyden säilyttämiseksi. Lisäksi joissain tilanteissa välttään potilaan kuljetukselta.

Kouvolan kaupungin ympäristöterveydenhuolto voi järjestää lain 17 §:n mukaisia täydentäviä palveluita käytössä olevien resurssien, vastaanoton varustetason ja eläinlääkäriin perustutkinnon asettamien rajojen sisällä sekä päivystys- että virka-aikana, jos se kyseiselle potilaalle on tapauksessa tarkoituksenmukaista.

Täydentävinä palveluina järjestämisvastuun ulkopuolelta on tarkoituksenmukaista tarjota seuraavia toimenpiteitä:

- 1. Kuvantamistutkimus tilanteissa, joissa eläimen asianmukainen tutkimus ja hoitotarpeen arviointi sitä edellyttävät.** Viivytyksetön kuvantamistutkimus on usein tarpeen asianmukaisen diagnoosin ja jatkohoidon tarpeen määrittämiseksi annettaessa kiireellistä eläinlääkäriapua. Tällaisia tutkimuksia ovat esimerkiksi ultraääni- ja röntgentutkimukset.
- 2. Leikkaushoito henkeä uhkaavissa hätätilanteissa (esimerkiksi keisarinleikkaus koiralle), sekä perustasoinen leikkaushoito myös muissa kuin henkeä uhkaavissa tilanteissa.**  
Leikkaushoidon viipyminen voi aiheuttaa eläinsuojellisen ongelman tai hengenvaaran, mikäli eläin ei ole kuljetuskuntoinen tai jatkohoitoa yksityisellä palveluntuottajalla ei ole saatavilla. Kaupungineläinlääkäreiden ammattitaito ei pysy yllä harvoin eteen tulevia kiiretilanteita ajatellen, jos he eivät muina aikoina suorita vastaavantyypisiä toimenpiteitä, joten myös esimerkiksi koiran sterilisaatioleikkaus on perusteltua sisällyttää täydentäviin palveluihin.
- 3. Perustasoinen sairauden hoito myös muille kuin tuotantoeläimille.** Työn mielekkyyden säilyttämiseksi perustasoinen sairauden hoito, kuten esimerkiksi kroonisten sairauksien hoidon seuranta ja vähäiset kirurgiset toimenpiteet, on tarpeen sisällyttää palveluvalikoimaan täydentävänä palveluna.

4. **Veri- ja virtsa-analyysit lain 8 §:n kohtaa 10 laajemmin.**

Laajemmat analyysit voivat joissain tilanteissa olla tarkoituksenmukaisia eläimen sairauden syyn selvittämiseksi ja hoitotarpeen arvioimiseksi.

5. **Lisääntymiseen liittyvät tarkastukset ja tutkimukset sekä lisääntymisongelmien hoito myös muille kuin tuotantoeläimille, sekä hevosten keinosiemennykset.** Nämä toimenpiteet ylläpitävät ammattitaitoa ja lisäävät työn mielekkyyttä. Alueella ei ole tarjolla siittolapalvelua, joten näin vältetään myös hevosten kuljettaminen pitkiä matkoja. Kunnaneläinlääkäri ei myöskään ole aina mahdollista selvittää luotettavasti, pidetäänkö eläintä tuotanto- vai harraste-eläimenä.

Täydentävien palvelujen tarjoaminen esitetyssä laajuudessa tukee henkilöstön ammatillista osaamista ja on eettisesti mielekästä. Kliinisten taitojen ylläpitäminen on olennaista sekä potilasturvallisuuden että henkilöstön työmotivaation kannalta. Palveluita tuotetaan rajatusti yksityisiä palveluja täydentävinä.

Muut kuin lakisääteiseen järjestämisvastuuseen kuuluvat eläinlääkäripalvelut tulee hinnoitella markkinaperusteisesti.